

Izhaja dvakrat na teden.
Velja za celo leto \$3.00
Published semy weekly.
Subscription \$3.00 yearly.

EDINOST

"EDINOST"
1849 W. 22. St.
Telephone:
Canal 98.
Chicago, Ill.
ZA RESNICO
IN PRAVICO.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

ŠTEV. (No.) 39.

CHICAGO, ILL., PETEK, 20. MAJA, 1921.

LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

NAJNOVEJŠE VESTI.

SOCIJALNA REFORMA.

K.

Tudi ameriški naš episkopat, to je naši katoliški škofje, so sprevideli veliko potrebo, da začnemo vsi pridno sodelovati pri ureditvi sedanjih homatij in razmer. Vsakdo, naj bode stanu katerega koli, naj bode v kakršnih koli razmerah, vsak lahko sodeluje, da, vsak mora sodelovati, da bode res med nami zopet zavladal mir in red, da uredimo sedanje homatije in preuredimo človeško družbo. (Zato so se sešli štirje vodilni duhovi našega episkopata, ki so tako marljivo delovali za čas svetovne vojske, kot "Catholic War Council" in toliko velikanskih uspehov dosegli, da se jim čudi ves svet in so sestavili navodila, kako naj zlasti mi, katoliki, mislimo glede vseh sedanjih razmer in kako naj sodelujemo pri tej preureditvi človeške družbe in katera so glavna načela, na katerih bi se po njih mislih mogla doseči res trajna ureditev razmer.

Ta odbor je sestavljen več brošuric, v katerih je vse to vprašanje precej natančno in globoko proučil.

Gotovo bode tudi naše čitatelje zanimalo izvedeti, kako si vse to mislijo naš duhovni nadpastirji, nasledniki apostolov in naši pravi in edini zanesljivi voditelji glede vseh takih in enakih vprašanj.

"Vojska je končana", pravijo v predgovoru in mir se sklepa. (Knjižica je bila izdana v januarju 1919). "Toda samo ena je podlaga pravega svetovnega miru — socijalna pravičnost in zadovoljni narodi. Velik je nemir med narodi, ljudstvu in stanov in ta nemir je velika nevarnost za prihodnji svetovni mir med vsemi narodi, na celem svetu. Velikanska vprašanja so pred nami, ki se ne dajo več odložiti! Lotiti se jih moramo in rešena morajo biti samo na popolni pravičnosti za vse.

Da bi pa podali nekatera glavna navodila, katera morajo nas vse voditi pri reševanju teh vprašanj, izdal je administrativni odbor "Narodnega Katoliškega Vojnega Sveta" to le izjavo. O praktični izpeljavi vsake točke te naše izjave seveda se bi dalo silno veliko razpravljati. Toda osnova teh točk in navetov pa sloni na načelih bratovske ljubezni in pravičnosti, t. j. na načelih, katerih se je vedno držala in katere je vsikdar učila Katoliška Cerkve. Zato niso točke te izjave nič drugega kakor samo praktična izpeljava teh svetih načel in tradicijanskih naukov primerno našim socijalnim in gospodarskim razmeram in potrebam.

+ Peter J. Moldoon, predsednik.
+ Joseph Schrembs,
+ Patrick J. Hayes,
+ William T. Russell.

UNIJSKI DELAVCI PROTI SVOJIM VODITELJEM.

Kako nas uboge delavce goljufajo in izrabljajo naši delavski voditelji, kaže jasno izpoved nekaterih priči pri preiskavi komisije v Chicagu, ki preiskuje delavske razmere glede stavbinskih podjetij.

Neka priča je izpovedala, da so trije taki voditelji dobili unijo v svoje roke in so prejeli velike svote podkupnine, da so pomagali stavbinskim podjetjem v škodo delavstva. Zbrali so okrog sebe takozvane "gange" ali kljke, to je ne-

kaj pomagačev, s katerimi so delili podkupnino, s temi so potem terorizirali vse druge delavce v družtvih. Pri volitvah so z raznimi goljufijami dosegli, da so bili v važne odbore izvoljeni sami njih prijatelji. Vsakega delavca, ki bi si upal dvigniti glas proti taki politiki, so nagnali za izdajico ali kapitalistovskim podrepanikom. Pri sejah so potem nastopili za raznimi zvijačami in kričanjem in terorizmom, da bi zamašili usta vsakemu, ki bi si upal nastopiti in to početje razkriti. "Prav nič ne pomaga unijskemu delavcu protestirati proti takemu početju. Kedor se oglasi gorje mu! Čutil bode osveti teh mož", pravi izpoved.

LEPA NAREDBA.

Mestni občinski svet Chicaški je sklenil naredbu, po kateri ne sme biti noben otrok spod 16 let zunaj na ulici nad deseto uro. Kogar dobi policaj črez to uro na cesti brez staršev ali brez kakega spremstva, ga takoj aretirajo in odpelje v poboljševalnico. To naredba je gotovo jako potrebna naredba. Po mestih smo do sedaj čuli naulcah pozno v noč kričanje otrok. Otroci so se lovili in uganjali razne burke pozno v noč. V temi se ej pa marsikaj slabega godilo. Zlasti je bilo to nevarno pred raznimi "Ice Cream Parlorji" kjer se je zbirala navadno vsa sodrga. Tam ste videli pozno v noč otroke, dečke kakih 14. do 16. let stare z deklicami v pogovoru. — Zato je bila ta naredba v resnici času primerna. Bolj prav bi še bilo, ko bi bili določili zato deveti uro, kakor smo je imenovali doma — vojaško uro.

NAJVIŠJI SODNIK WHITE UMRL.

Umrli je najvišji sodnik Združenih držav, sodnik White. Bil je operiran, pa se je operacija ponesrečila. Umrli je previden s svetimi zakramenti, kajti bil je dober katolik. Ko mu je bilo po operaciji nekoliko bolje, je rekel: "Zelo bi še rad nekaj časa živel, da bi mogel še kaj dobrega storiti in sicer brez misli na denar!"

UMRL JE BIVŠI MINISTER ZA NOTRANJE ZADEVE, LANE.

Bivši tajnik za notranje zadeve Lane, je umrl ta teden. Tudi on je bil operiran in umrl na operaciji.

Tajnik Lane je služil za Wilsona in je bil zelo dober človek. Zelo veliko je storil, da bi bil dosegel boljše izobrazbo delavskih družin. Spominjamo se ga, ko je za časa vojske poklical k sebi na posvetovanje tudi zastopnika naših listov, ki mu je podal zlasti važne podatke glede manjših naselbin, kjer so rudarji izročeni na milost in nemilost raznih premogarskih ali drugih kompanij, ki imajo ves svet v svoji posesti in tudi vse hiše so kompanijske. Tako imajo v svoji oblasti cela okrožja. Da bi pa prihranili nekoliko dolarjev, ne skrbje za šole in za izobrazbo mladine teh ubogih delavcev. To smo mu pojasnili in prinesli podatke.

ITALIJANSKE VOLITVE.

Po Italiji so se vršile preteklo nedeljo volitve v državni zbor.

Pri volitvah so socialisti silno veliko izgubili. Jako se je pa pokrepila katoliška stranka. 83 sedežev ima katoliška stranka več kot preje.

Tako povsodi spoznavajo, da je res, kar trdijo poznavalci socializma, da je to sovražnik vsakega delavskega napredka in sovražnik delavskih koristi, da je to samo židovska iznajdba, po kateri hoče židovstvo izsesavati kri iz ubogega delavstva.

V ŠLEZIJI.

V Šleziji so razmere še zmiraj zamotane. Uporniki, ki so se uprli Nemški nadutosti, imajo velik del Šlezije pod svojo komando. Poljake dolže, da jih zalagajo z orožjem. In prav imajo Poljaki. Zgodila se jim je krivica, zakaj bi jo voljno trpeli? Ako Nemčija lahko norce brije iz zavezniških naredb in jim osle kaže, zakaj bi se pa Poljaki morali držati tega. Lloyd George se je izjavil, da je Anglija sedaj na strani Nemčije proti Franciji in proti Poljski. To ni nič čudno, kajti Anglija je na robu propada in razpada. Na Irskem bode morala prav kmalu ponižno priti v Dublin in prositi miru one Irce, katere ošabni Angleži niti za ljudi ni smatral. V Indiji jim ne cveto rožice, v Egiptu enako. Sedaj pa skušajo dobiti pomoči od Nemcev. Kedor se utaplja se zgrabi za nabrušeno britev.

Vendar pa bode Francije odločno stala na stališču, da si naj Šlezija sama uredi razmere, to je da odpade od Nemčije in se priklupi Poljski.

HAYWOOD NA KONGRESU RDEČKARJEV.

"Predragi" delavski prijatelj Haywood, kakor se poroča, bode na shodu tretje internacionale v Moskvi, kjer bode baej izvoljen za ruskega carja. Najbrže sluti, da bi se tam dalo še kake tisočake izmzgati iz ubogih delavskih žepov.

ZA RAZOROŽENJE SVETA.

Razoroženje sveta, katero gibanje so začeli katoliški škofje pred nekaj meseci, ko je novoimenovani škof Clevelandski, Schrembs, izdal poziv naši vladi, da naj stori korake, da se skliče svetovni kongres za razoroženje, je našlo jako mogočen odmev pri vseh verah in sektah, kakor tudi pri vseh velikih možeh. — Tako je za katoliški škofi so se sešli vsi razni superintendenti protestantskih in episkopalnih sekt in sklenili enako resolucije, kakor katoliški škofje. Sedaj se čuti njihov pritisk že pri vladah sveta.

GOZDNI POŽAR.

Detroit, Mich., 12. maja: — Po severozapadnem delu države Michigan se je baje raspašal gozdni požar. Škoda, ki jo je povzročil požar, je neki velikanska. Požar gre svojo uničujočo pot naprej in občinstvo se trudi zastoj, da bi zaustavilo ogenj.

Živiljskih žrtev, kakor poročajo dosedaj še ni, je sicer ena družina z imenom Frank Kraft, ki je obkoljena okrog in okrog z ognjem, ki se še vedno razširja po gozdovih. Toda do poslopja ni segel ogenj, ker se nahaja poslopje bolj na prostem.

NESREČNA MEKSIKA.

Poturica je hujši od Turka, pravi naš pregovor. In to se vedno kaže tudi pri protiverskih fanatikih. Odpadli katoličan je najhujši preganjalec katoliške cerkve. Kdor enkrat odpade od katoliške cerkve postane kakor bi bil obseden. — To se

kaže te dni zopet v Meksiki. Po več mestih so nastopili ti odpadniki z vso silo, opustošili katoliške cerkve. Ko je razdraženo ljudstvo protestiralo proti temu početju in se zbralo v velikih množicah okrog svojih cerkva, je prišla policija in streljala na nje.

USTAVA SPREJETA.

Belgrad. (Poročilo Jugoslov. Inform. urada). — 12. maja. — Danes je bila izčrpana lista govornikov pri generalni debati o ustavi. Zadnji je govoril predsednik vlade. V svojem govoru je še enkrat povedal o celem značaju ustave in povdarjal, da je ustava kakršna je sedaj najsigurnejša garancija za bodočo krepko in silno državo (?). Govor so navdušeno pozdravljali vsi, izvzemši komuniste in separatiste. Po govoru se je vršilo glasovanje. Za ustavo je glasovalo 227 proti 93 glasov, med njimi je bil Trumbić, Narodni klub, socialisti, Turki južne Srbije in komunisti.

ŠIRITE IN PRIPOROČAJTE LIST "EDINOST"!

IZ KATOLIŠKEGA SVETA.

NOVI CLEVELANDSKI ŠKOF.

Cleveland je dobil svojega novega škofa v osebi dosedanjega Toledskega škofa Schrembsa.

To imenovanje je vzbudilo veliko zadoščanje in veselje med vsemi katoliki škofije Cleveland. Škof Schrembs je najmodernejši škof in škof, ki je bil do sedaj najbolj socijalno delaven. Bil je eden izmed ustanoviteljev največje organizacije na svetu, Catholic Welfare Councila — organizacije vseh katolikov Združenih držav, ki ima namen organizirati cel katoliški svet v katoliško internacijo. On je tudi predsednik in ustanovitelj oddelka te organizacije za katoliške moše in fante. Catholic Laymen's Councila. Kjerkoli se začne kaka večja akcija glede katoliške organizacije v Ameriki, povsodi najdemo škofa Schrembsa zdaj, da je on eden izmed onih velikih duhov, ki zamislijo ta gibanja in jih s spretno roko vodijo.

Cleveland je ena izmed največjih industrijskih škofij v Ameriki. Kaj čuda, da je Rim iskal za to mesto moža, ki bode razumel položaj sveta, zlasti svojih podložnih.

In Cleveland je potreboval takega moža. Zato se po pravici veseli vsi zavedni katoliki te velike škofije tega imenovanja. V tej škofiji je tudi največja slovenska naselbina in je toraj tudi največja slovenska župnija v Amer. Škof Schrembs

SAJ SMO ŽE VEČKRAT REKLI...

Da, že večkrat smo rekli, da boste največje veselje naredili domačim ljudem v starem kraju, ako jim naročite naše liste. Kako jih doma ljudje radi beri! — Mr. Progar iz Sheboygana nam je poslal pismo, katero je dobil iz starega kraja od svojih ljudi, ki mu pišejo med drugim: "... Naznanim ti, da smo dobili vse tiste liste, ki si nam jih poslal in se ti za nje prav lepo zahvalimo. Oh, kako je lepo to branje. Mi smo tako veseli, ker vemo, da dokler boste brali in podpirali tako časopisje, bo vaša vera trdna in sveta. Dobro berilo je steber krščanske družine in svete vere. Moje največje veselje je lepa knjiga ali pa lep časopis. In vsak človek se tukaj tako zanima za ameriške časopise! Kadar preberem, potem pa damo v izobraževalno društvo, kjer vsak tako rad prebira, kar pride od daleč. Tukaj je sedaj za vse že tako hudo. Tudi za časopise in so strašno dragi. Pa nekaj jih imamo vse eno naročenih. Zato te prosimo če ti je mogoče pošlji nam jih še kaj..." Hmelčič pri novem mestu. —

pozna Slovence. To smo videli ob času ustanovitve Catholic Laymen's Councila, ko smo ga čuli kako krasno je govoril o edinosti med vsemi katoliki brez razlike narodnosti tuka v Ameriki.

Ta veliki mož bode sedaj na tem važnem mestu ameriškega episkopata gotovo pokazal kaj zna.

Škof Schrembs je bil prvi škof škofije v Toledo. Preje je ta škofija spadala pod Cleveland. Ob smrti škofa Horstmana se je oddelila in dobila škofa Schrembsa.

Škof Schrembs je rojen na Bavarskem in je prišel v Ameriko, ko je bil deset let star. Njegov oče je bil vaški kovač v vasi Ratisbon. V šolo je hodil v St. Vincent v Beatty, Pa. Modroslovske nauke je izvršil pri OO Sulpicijancih v Montrealeu. Predno je bil pa v mašnika posvečen, je zbolel na pljučah. Toda pozdravil se je. Slednjič je bil posvečen v Grand Rapids leta 1889. — Bil je generalni vikar škofije Grand Rapids in pozneje pomožni škof. V škofa je bil posvečen 1910.

Za časa velike stavke v Grand Rapids je škof Schrembs krepko posegel v stavko in dosegel, da so se delavci in gospodarji zjedini na veliko zadovoljnost delavcev. V vseh svojih službah se je povsodi zelo potegoval za delavce in je bil rad med njimi.

Zato bode delavstvo Clevelandске škofije dobilo v osebi škofa Schrembsa svojega delavskega škofa.

Za notarska dela

kakor prošnje za dobiti svoje sorodnike v Ameriko, razne kupne pogodbe, pooblastila, zaprisežene izjave in druge enake listine, se obrnite vedno na svoja rojaka in boste NAJBOLJE postreženi.

Tudi preiskujeva lastninsko pravico zemljišč tu in v domovini. Posredujeva tudi v tožbenih zadevah med strankami tu in v domovini, izdelujeva prevode na angleški jezik in obratno, tolmačiva na sodnih in dajeva vsakovrstne navodila. Cene za delo nizke, informacije zastoj.

Pisma naslavlajte:

J. JERICI & M. ZELEDNIKAR

(SLOVENSKA NOTARJA)

v uradu "Edinost"

1849 W. 22nd Street

CHICAGO, ILL.

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St.

Telephone Canal 93.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by

SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Težak boj.

Ameriški delavci bojujemo prav kar hud in odločen boj za svoje pravice, zlasti za svojo neodvisnost. Kapitalizem nam je napovedal boj pod parolo "open shop" — "odprta delavnica", hoče imeti pravico sprejemati na delo kogar hoče, ne glede na to ali je ta delavec v uniji ali ne. Mi delavci pa stojimo odločno na stališču "closed shop" — "zaprta delavnica" — da hočemo, da gospodar sprejema na delo samo delavce, ki so v uniji.

Kapitalizem trdi, da je ta njegova zahteva samo zahteva pravičnosti, da hoče samo svobodo delavca. S "closed shop", pravi, se jemlje osebna svoboda delavca. S kakšno pravico se ga sme siliti v unijo, ako sam noče. Vsak človek ima pravico do dela, pravijo, in po kaki pravici sme unija braniti na delo kakemu delavcu, ki noče v unijo iz katerega koli vzroka.

Da je cel ta boj naperjen samo organiziranemu delavstvu, je jasno. Da kapitalizmu ne gre samo "open shop", temveč hoče s to zahtevo samo zadati smrtni udarec delavskim organizacijam, lahko vsakdo vidi na prvi pogled. Ako delavstvo ne bo smelo zahtevati, da gospodar vzame v unijsko delavnico samo unijske delavce, potem je vsaka delavska unija brez pomena. Čemu potem unija?

"Closed shop" — "zaprta delavnica" naj je omejeval osebne svobode posameznega delavca?

To je iz gotovega stališča res. Vendar kolikokrat v življenju se mora osebna svoboda omejit, radi koristi skupnosti, kajti skupnost je več kakor posameznik. Posebno tukaj v tem slučaju je to opravičeno, ker ima od tega boja vsak posameznik, če tudi ni v uniji, enako korist, kakor jo ima unijski delavec, toraj je omejeval te osebne svobode samo v osebno korist vsakega posameznika.

Da smo delavci že dosegli ugodnejše stališče, da se lepše z nami ravna, da se nas upošteva, da imamo boljše plače, kedo je to dosegel? Ali neunijski del delavstva? Gotovo ne! Delavske unije so ga dosegle. Ako pa ima neunijski delavec enake koristi od boja unijskih svojih tovarišev, zakaj bi ne imel unijski delavec pravice zahtevati, da dela poleg njega samo unijski tovariš, ki deli z njim breme tega boja, stroške in težave, ko ima pa z njim koristi? Ako je toraj organizacija delavstva potrebna, da dosežemo svoje pravice, je tudi potreba, da smo vsi delavci organizirani in je dolžnost vsakega posameznika, da se nam pridruži, da organizirani delavci imamo pravico prisiliti vsakega, ki hoče imeti koristi delavske organizacije, da stopi vanje in nam pomaga pri tem boju.

Ta boj za "zaprte delavnice" ni nov boj med delavstvom. Ta boj je bil že v srednjem veku in takozvane delavske cehe so se borile za te svoje pravice.

Nastop kapitalizma s to zahtevo sedaj v tem času, je gotovo usodopoln in ga mora vsak moder človek obžalovati. To kaže zaslepljenost teh mož ki ne vidijo da smo danes v dobi splošne pravičnosti ko ni več čas da bi se celi stanovi dali izrabljati in izkoriščati. Ta boj more izzvati samo hude prepire in morda tudi krvave boje. Vendar jasno je kot beli dan, da bo zmaga samo na eni strani in to je na strani delavstva. Kapitalisti bodo pač preje ali sleje morali spoznati, da je za vsak napredek in za mir potreben fundamentalni nauk krščanstva, ki uči in zahteva pravičnost za vsakega človeka. Kakor zahteva kapitalist za se svoje pravice, tako ima enako delavec pravico zahtevati za se svoje pravice. Preje, ko bo kapitalizem to spoznal, preje se bodo razmere uredile, preje bodo prenehali takozvani "delavski nemiri".

Utrinki.

Pravijo, da bi se zvezali telefonično z Martom. Kako? saj še sedaj tako težko priključimo, ko imamo pa tako slabe telefonske postrežbe.

Ko bi bil Noe izročil stavbo barke vladnim podjetnikom, gotovo bi bil moral biti potop preložen za par tisoč let.

Človek bi nikdar ne smel pozabiti, da je zdravje njegovo največje bogastvo.

Ni prav, če se kaznuje onega, ki kupi po ceni Vaš Liberty Bond, temveč vas, ki ga prodajate.

Sreča za marsikak narod v Evropi je samo to, da imajo še toliko papirja, da lahko denar tiskajo, ker drugače bi že davno imeli krizo.

Turek sicer ni bil izgnan iz Evrope, vendar zgodilo se mu je, ka-

kor gospodarju, ki je zapravil svoj dom, pa ga puste, da ostane v njem in plačuje bogato najemnino.

Smrt pride k človeku samo enkrat; če imamo pa posestvo ali drugo tako lastnino, tedaj so davki in druge take stvari na dnevnem redu.

O svojem prostem času premisljuj samega sebe in svoje lastne napake in videl boš, da boš imel veliko manj za govoriti o napakah svojega bližnjega.

Ko človek poskuša kako stvar je pri vsem najslabše to, da ne vidi kak konec bo iz stvari.

Dekle se svojemu bratu nikdar tako sladko ne nasmeje, kakor se bratu drugega dekleta.

Ali ni čudno, da banditje po mestih ustrelje vedno najbolj poštene policaje, nikdar pa ne kakih slabih?

IZ SLOVENSKEGA NASELBIN

CHICAŠKE NOVICE.

"Cigani" je naslov dramatični predstavi, ki jo je zadnjo nedeljo popoldan vprizorilo naše Slov. Mlad. Društvo "Danica" v znani "Pulaski dvorani".

To po vsej se je vnovič pokazalo, da je med našimi mladenci in dekleti čbilo izvrstnih igralskih talentov kakor tudi, da naše ljudstvo zelo ljubi dramatične predstave, seveda dobre dramatične predstave.

Malokdaj se zgodi, da bi se po naših naselbinah zadosti pripravili za kako igro. Po navadi se naučijo povsod samo na pol in si takoj upajo pred javnost, zato dostikrat ne dosežejo tistega uspeha kakor bi ga lahko. Naši igralci pa so to pot redno in skrbno hodili k vajam, za kar jim gre vsa čast. Kajpada so imeli tudi dobrega režiserja.

Toliko splošno, sedaj pa si oglejmo malo posamezne osebe, ki so nastopile v tej igri. V sodnem nadzorniku, ki ga je igral g. Ferdinand Ferjan, smo videli sivega starega gospoda, ki je celo svoje življenje preživel v samih sodnijskih aktih in ki bržkone tudi je same paragrafe. Na videz sicer stroga, v resnici pa blaga dušica. To je bila povsem posrečena uloga. — Sodnik g. John Stare je bil pač malo mestni sodnik iz stare šole, ki so mu tekom časa izpuhteli iz glave razni paragrafi, ki se jih je bil učil nekdan na univerzi, zato pa je postal v toliko višji meri raztresen in nervozen. G. Stare je sicer izvrstno igral, vendar se mu po mojem prepričanju uloge mladega moža ali fanta še bolj posrečijo. — Mr. Fr. Bicek je nastopil v ulogi sodnega avskultanta. On je kakor rojen za take uloge. Njegova postava, njegove kretnje in vse njegovo obnašanje je najbolj primerno za take vrste uloge. — Odveč bi bilo govoriti o g. Johnu Gradisharju, ki je igral to pot sodnega slugo. Upam si trditi, da je vsaki dramatični predstavi že za naprej zagotovljen uspeh, ako je med igralci tudi g. Gradishar. Svojo ulogo je igral tako dovršeno, da si je boljše ne bi mogli misliti. Podal nam je pravi tip nekdanjega kranjskega sodnega sluga, kakor nam je pred nekaj meseci Mr. Jerich podal tip starokranjskega kmetiča. Tak sodni sluga je namreč vsled svoje eventualne večletne "prakse" trdno prepričan, da se bolj razume na sodnijske zadeve kakor vsi gospodje skupaj, ter se tudi v najvišji meri zaveda svojega dostojanstva. Karakteristično za te vrste ljudi je, da nikoli ne rečejo: "g. sodnik je odločil", temveč vedno: "jaz in g. sodnik sva odločila". Da pred strankami tembolj povzdigne svojo avtoriteto, govorijo prav radi nemško. Pa še nekaj ne smemo pozabiti! Še eno skupno lastnost imajo vsi sodnijski sluga, namreč, da ga prav radi cukajo. Vse to je g. Gradishar izvrstno pogodil. Glavno pri vsem pa je to, da izgleda njegovo igranje popolnoma naravno in ne priučeno. To se malokateremu naših igralcev docela posreči. — Tudi g. Frank Korun nam je zelo ugajal v ulogi svojega odvetnika. Maska kakor tudi nastop non plus ultra. G. Korun je res mojstersko igral layerja, ki mu je denar vse na svetu in ki govori danes tako, jutri pa popolnoma v drugem smislu, ker mu tako bolje kaže. Denarju žrtvuje tudi največje prijateljstvo.

Nastopilo je še troje vrste ljudi: gostilniško osebje, igralci po poklicu in cigani, ki se igra po njih tudi imenuje. Gostilničarka (gđ. Antonija Novak), njena hči (gđ. Cecilija Bicek) in natakaraica (gđ. Ana Zell) so igrale povsem zadovoljivo v vsakem oziru. Gđ. Bicek je imela precej težko nalogo, ki jo je pa dobro obvladala. — Izvrstno sta se živela vsak v svojo ulogo tudi g. Cvetan in g. Cvetana (g. John Pičman in gđ. Albina Walker). — Kot njun pomočnik je nastopil g.

Jos. Lasik. Kakor sem že omenil, je nastopilo tudi pet ciganov, ki so jih igrali g. Ludwig Skala, gđ. Režika Stajerk, gđ. Ernestina Walker, g. Jos. Nartnik in g. Urban Strohen. G. Skala in gđ. E. Walker sta tudi lepo zapela, g. Nartnik, "gluhi in mutasti" cigan, pa ju je spremljal na violino.

V imenu društva "Danica" se tem potem iskreno zahvaljujemo, vsem igralcem in igralkam, nadalje g. Fr. Sinkowerju in članom njegovega orkestra za izvrstno godbo med posameznimi dejanji in po predstavi pri plesu. Zahvaljujem se tudi kar naj pristraneje cenjenemu občinstvu, ki se je v precej obilnem številu udeležilo naše predstave. Priporočamo se še za drugič!

Za "Danico"

John Terselich, tajnik.

Burgettstown, Pa. — Tukaj nas je več Slovencev skupaj. Imamo tudi farno cerkev. Samo slovenskega duhovnika pa nimamo. Naš g. župnik govori samo angleško in nekoliko slovaško. Za nas Slovence je to seveda nekoliko težko. Zato smo pa imeli pred dvema tednoma g. misijonarja iz Chicago, Father Jeronim, slovenski Frančiškan, je vodil tridnevno pobožnost. S tem smo imeli tukajšni Slovenci priliko, da smo lahko opravili svojo spoved v svojem materinem jeziku. Veliko se jih je udeležilo. Toda ne vsi. Pa upajmo, da se bodo prihodnjič še ostali udeležili, ker so nam g. misijonar obljubili, da bodo zopet prišli. Noben ne ve, kako smo jih z veseljem pričakovali in tudi z veseljem sprejeli, ko smo že tako želeli slišati besedo božjo v slovenskem jeziku. V cerkvi smo jih tudi tako zvesto poslušali kakor otroci, ko bi jim "kendi" dajal. Prav nič bi nam ne bilo predolgo poslušati ih celi dan. Nekateri nismo slišali slovenske pridige že 13 let. Mi bi jih zelo radi imeli v svoji sredini. Pa ni mogoče. Bog nam te sreče ne da. Zato ker smo Slovenci tudi ljudje, ki se tako malo brigamo, da bi se verško preskrbeli.

Poročila sta se v tukajšni cerkvi Frank Frajtar in nevesta Josephina Tičer. Želimo jima obilo božjega blagoslova v novem stanu.

J. Pintar.

Cleveland, O. — Tukaj Vam pošljem \$... kot celoletno naročnino za lista "Ave Maria" in "Edinost" in sicer še za eno leto naprej. Sicer mi še ni naročnina potekla, vendar za tako lepa lista je zmeraj bolje preje dati, kakor pozneje. Posebno članki v Ave Maria so krasni in podučni, tako da ne morem popreje odložiti lista iz rok, dokler vsega ne preberem. Moja želja je, da bi postal "Ave Maria" tednik, "Edinost" pa dnevnik. To bi ne bilo prav nič težko, ko bi se vsi Slovenci v Ameriki zavedli svoje dolžnosti.

Matija Flajnik.

Joliet, Ill. — Tudi pri nas imamo veliko razburjenje v župniji. Naš g. župnik je odslovil našega ljubljenelega organista Cvenka. Radi tega je nastalo razburjenje v naselbinah, kakoršnega še nismo nikdar imeli. Upamo, da se bo vse uredilo.

Naročnik.

(Oprostite, ostalo se nam zdi bolj osebno in mi se ne moremo spuščati v to zadevo. Seveda, ko bi bilo pri nas kaj takega, bilo bi drugače. Vsi listi bi bili polni o strašnem početju frančiškanov... Urednik.)

LISTNICE UREDNIŠTVA.

Dopisniku "Opazovalec" u iz Milwaukee sporočamo, da smo sprejeli dopis in je dober. Vendar mi to Milwaukee "pleničko" previsoko cenimo, da bi se upali z njo resno v pogovor spustiti. Tudi je preveč učen, posebno od kar ima učenega "Dr. Munšajna" za svojega šefa. — Veste, zna tudi latinsko, če tudi nekoliko bolj po munšajnarsko. Pozna življenje svetega Frančiška. Pomislite, zna tudi kozlevsko latinščino in ve, kaj pomeni o. f. m. če tudi bolj

po svoje. V tem se ravno kaže velika učenost! — Druge informacije bomo spravili.

Hvala! Le še kaj pišite!

Urednik.

Kočevje Jugoslavija. — Kakor gotovo znano iz časopisja preti naši mladini in sploh Jugoslaviji velika nevarnost. Zato bi tako radi dobili dobrih duhovnikov, ki bi otroke in ljudstvo vspodbujali za krščansko življenje. Poskrbele bi rade "Dom" za vzgojo duhovnikov. Nameravamo kupiti hišo za duhovnike. Zelo bi bili hvaležni ameriškim Slovincem, ako bi hoteli kaj pripevati v ta namen.

Sestra Ljudmila Usmiljenka.

To pismo je dobil od Sestre Ljudmile njen brat naš navdušeni zastopnik Mr. Andrej Tomec. Mi to prošnjo toplo priporočamo vsem, kateri morejo kaj vtrpeti v ta namen.

Darove naj so pošlja našemu, upravnistvu.

UGANJKA.

Poslal Matija Flajnik, Cleveland, Ohio.

Beseda ima osem črk, pa obsega: en del cerkve, ime poljskega pridelka, reko v bivši Avstriji, v celoti pa del drevesa.

Kedor reši to uganjko in pošlje ali ponovitev svoje naročnine ali pa novega naročnika, dobil bode lepo mašno knjigo.

Kedor pošlje samo rešitev, se bode njegovo ime priobčilo med imeni rešilcev.

Kedor ve še kako zanimivo uganjko, naj nam jo pošlje.

CHICAŠKIM SLOVENCEM.

S prihodnjo nedeljo bo v naši cerkvi sv. Štefana ena sv. maša več, kakor dosedaj, ki ostane potem redno vsako nedeljo. Sveta maša ob devetih je bila tako obiskana, da ni bilo več prostora. Tudi kor je bil že ves zapolnjen. Tako ni kazalo drugače kakor do smo odločili, da se bode sedaj ta deveta sveta maša razdelila v dve sveti maši in sicer ena ob pol devetih in druga ob pol desetih.

Ob pol devetih bode obhajilna sveta maša, pri kateri bodo otroška in mladinska društva pristopala k rednim skupnim svetim obhajilom. Zato bodo prišli k tej sveti maši otroci višjih razredov. Otroci nižjih razredov bodo imeli pa svojo sv. mašo ob pol desetih. S tem bode gotovo tudi našim materam ustrezno, ker bodo imele več časa, da bodo lahko prišle k prvi ali drugi sveti maši, potem pa bodo imele še dovolj časa, da bodo svoje otroke napravile za njih sveto mašo ob pol desetih. Večji otroci se itak sami lahko odpravijo.

Tako bo sedaj pet sv. maš v naši cerkvi vsako nedeljo: ob šestih, ob pol osmih, ob pol devetih, ob pol desetih in ob pol enajstih. Pri vsaki bode kratka pridiga, pri veliki pa daljša. S tem bode še več priložnosti za Chicaške Slovence, da bodo lažje hodili k sveti maši ob nedeljah.

Udeležba pri svetih mašah tudi med tednom je jako lepa in vsakdanja sveta obhajila se množe od dne do dne.

Pri šmarnicah je cerkev vsaki večer polna.

SAKSARJEVO PODJETJE
PRODANO?

Iz domovine se nam sporoča iz zanesljivega vira, da kupuje Jadran podjetje Saksarjevo podjetje. V kratkem odpotuje Saksar v domovino, da se izvrši prodaja.

Peter Zgaga odpotuje baje z njim, da bode prodal še svojo tovarno za vodene otrobe. V Ameriki baje ne gredo več v denar.

Mr. John Jerich, naš upravnik, odpotuje skupaj z Rev. Benvenutom v državo Kansas, kjer bode obiskal vse rojake in svrhu agitacije za naše časopise. Od tam bode šel v Colorado in druge države. Vsem rojakom ga toplo priporočamo.

Iz Jugoslavije.

Požar pri D. M. v Polju. — Iz D. M. v Polju nam poročajo: V torek zvečer ob desetih je začelo goriti pri hišnem posestniku in tovarniškem delavcu Janezu Ambrožu pri D. M. v Polju. Zgorela mu je šupa in drvarnica. Kakor se govori, je zažgal domačin Jakob Avšič, ki je že aretiran. Vzrok maščevanje nad ženo, ki je pri omenjenem stanovala. Ob uri, ko je nastal požar, je prišel ženo klicat. Ker se mu ni oglašila, je zažgal. Prvi so bili na mestu požara Orli, kateri so šli od kušnje za godbo iz Ljudskega doma. Njim se je zahvaliti, da ni bila upepeljena tudi hiša. Požarna bramba iz Zg. Kašlja je prišla šele čez poldrugeto uro, da si je komaj četrte ure daleč. Načelnik požarne brambe je vodja "samostojnih" in mu je očividno malo mar, če "beraču" bajtarju vse pogori. Ko je prišla požarna bramba blizu pogorišča, so se ustavili in načelnik je baje dejal: "Zdaj že vemo, kje je ogenj". Nato so konje obrnili in odšli z brzgalno domov, le nekateri delavci od požarne brambe so prišli svojemu tovarišu na pomoč. Tako se gasi, če gori pri delavcu, če bi gorelo pri samostojnežu, bi bilo pa drugače. Zato pri občinskih volitvah pomedimo "samostojneže", ker nimajo srca za reveža, in oddajmo kroglico v drugo skrinjico, ki je Delavske zveze.

Proti verižnikom v Zagrebu. — Zagrebška policija je zadnji čas tri dni zaporedoma napravila pogon proti potujočim verižnikom. Dognala je, da je večina verižnikov dobivala prenočišča pri zasebnikih, ki niso izvrševali naznanilne dolžnosti. Vse te stranke so sedaj naznanjene policijskemu in stanovanjskemu uradu, ki bosta postopala proti njim. — **Nevarnega vlomilca zaprli.** — Zagrebška policija je te dni po dolgem zasledovanju končno zasačila bivšega dezerterja, mnogokratnega nevarnega vlomilca in tatu Cizla, ki je nedavno izvršil roparski napad na nekega hotelskega slugo. Cizla so imele oblasti že večkrat v rokah a je še vselej ušel iz ječe. Sedaj mu bodo dali posebno stražo, ki bo pazila samo nanj.

250 letnica smrti Zrinskega in Frankopana. — 30. t. m. poteče 250 let, odkar sta prestala mučeniško smrt za domovino hrvatska velmoža Zrinski in Frankopan. V Zagrebu se pripravljajo v proslavo tega dne velike svečanosti, ki se jih bodo vdeležile vse oblasti, korporacije in šolska mladina. Ob 10. uri dopoldne se vrši v katedrali slovesna črna sv. maša, h kateri pridejo vdeležniki v skupnem sprevodu.

Pomanjkanje mleka v Zagrebu. — Kakor v Ljubljani je nastala velika stiska za mleko tudi v Zagrebu. — Zadnje čase strogo izvajano nadzorstvo je bilo dognalo, da je bila velika večina mleka, ki so ga prinašali v Zagreb, pomešana z vodo ozir. posneta. Nekemu mlekarju so od 100 vrčev zaplenili 30. Producenti uganjajo sedaj stavarstvo politiko in večinoma izostajajo s trga. Zato je po mlekarstih velik naval in ostane mnogo strank brez mleka. — Mestna občina snuje različne načrte za ustanovitev lastnega mlečnega gospodarstva.

Dolenjske Toplice za invalide. — S 1. majem t. l. prične invalidska uprava z brezplačnim zdravljenjem invalidov v Dolenjskih Toplicah. — Oni invalidi, ki se žele zdraviti v teh toplicah, naj pošljejo svoje prošnje najkasneje do 20. maja invalidskemu oddelku poverjenosti za socialno skrb (St. Peterska vojašnica). Prošnje morajo biti opremljene z izvidom o nadpregledu in zdravniškim spričevalom okrajnega ali okrožnega zdravnika, kjer se potrjuje, da je prošilec res potreben zdravljenja v Dolenjskih Toplicah in da je bolezen dejansko v vzročni zvezi

z njegovo invaliditeto. Prošnje, ki ne bodo v tem smislu opremljene, se ne more vpoštevati. Zdravljenje bo trajalo povprečno za vsakega invalida 3—6 tednov. Onim invalidom, ki so že letos vložili prošnje za sprejem v Dolenjske Toplice, ni treba istih ponoviti.

Požarna škoda v Soteski. — Cenilna komisija je sedaj cenila požarno škodo, povzročeno po velikem požaru v Soteski-Bohinju. Škoda na uničenem lesu znaša 8.000.000 kron, na upepeljeni žagi in strojih pa 1.500.000 kron. V gozdnih kompleksih povzročena škoda je minimalna. Zavarovalnice so lastnikom priznale celokupni znesek zavarovalnine.

Velika tatvina perila. — Na Ježici so orožniki aretirali zakonska Kralj, ker sta bila osumljena številnih tatvin perila. Pri hišni preiskavi so našli v podstrešju veliko finega perila. Bilo je za 40.000 K perila pokradenega.

Ponesrečil se je dne 15. t. m. tov. Jager Lovrenc, mizarski pomočnik, v delavnici pri Vehovarju v Celju. Frezni stroj mu je odrezal palec na levi roki.

Velike tatvine v ljubljanskih šolah. — Ljubljansko deželno sodišče je obsodilo na 4 mesece težke ječe Irmo K. zaradi tatvine. Soobtoženka Nikolina J. je bila oproščena. — Svoječasno koncem lanskega in začetkom letošnjega leta so bile po ljubljanskih šolah številne in premetene tatvine. Splošno senzacijo so vzbujale tatvine v Mladiki, dalje v šentjakovski dekliški šoli in v Christophovem učnem zavodu. Te tatvine je izvedla Irma K., ki je živel v veliki bedi in pomanjkanju.

Otvoritev javne telefonske govorilnice v Dolenjem Logatcu. — Pri poštnem in brzojavnem uradu Dolenji Logatec, oziroma pri tamkajšnji telefonski centrali se je otvorila dne 5. aprila t. l. javna govorilnica za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

Iz Pilštanja. — Umrl je tukaj 85-letni starček Anton Vouk p. d. — "Gloženski Tona". V njegovi hiši je bilo: molitev, delo in petje. Bil je zmiraž veselega stca, z njim je legla v grob marsikatera starodavna slovenska pesem. Počivaj mirno, dragi prijatelj.

SAJ SMO ŽE VEČKRAT REKLI! In danes vnovič povdarjamo, da so najlepši dar, katerega morete poslati domov v staro domovino, naši listi "Ave Maria", "Edinost" in "Glasnik".

Poslušajte, kaj piše slovenski duhovnik iz domovine:

Brate, kaj se te ni pozna par dolarjev? Poglej, pa bodeš vsaki teden razveselili svoje domače! Kako ti bodo hvaležni!

Veš kaj, kar precej danes se vsi in nam pošlji naročnin na kak izmed naših treh listov ali pa kar na vse za domov, pa bodeš sam skušil, kakor se ti bodo doma lepo zahvalili.

Meseca maja se mora pomnožiti tudi število listov v staro domovino!

Rojaki v domovini, ki imate svoje drage tukaj v Ameriki, prosite jih, naj Vam naroče naše liste, da jih ne bode treba beračiti pri sosedovih, ki že imajo koga, ki jih jim pošilja. Še vaši naj se vas spomnijo!

DR. OHLENDORFOVA ZDRAVILA

so izvrstna proti

KAŠLJU, UJEDANJU, ŽELODNIM BOLEZNIM IN REVMITIZMU.

Steklenica stane 75c.

1924 BLUE ISLAND AVE.

POŠTNE HRANILNICE ZDRUŽENIH DRŽAV.

Svrha.

Vlada Združenih Držav sprejema od občinstva obrestonosne poštne hranilne vloge in jamči za izplačilo, kadarkoli vlagatelj zahteva.

Kdo more vlagati.

Vsaka oseba, deset let stara ali več, more otvoriti poštno-hranilno vlogo v svojem lastnem imenu, ako vloži eden ali več dolarjev v kateri koli poštne uradu, ki je vpravičen sprejemati poštne-hranilne vloge. Nikdo ne sme imeti več kot eno vlogo, bodisi v istem uradu ali po raznih. Vloga omožene žene je prosta vsake kontrole ali vmešavanja s strani soproga. Poštni uradniki ne smejo povedati nikomur, izvemši vlagatelju, koliko znaša vloga.

Koliko se more vložiti.

Vsakdo more vlagati katerisibodi znesek dolarjev in ob vsakem poljubnem času, dokler bilanca na njegov kredit znaša \$2500 ne vključivši naraslih obresti.

Kako se vloga.

Kdorkoli želi otvoriti poštno-hranilno vlogo, naj se obrne na poštni urad, kjer dobi natančne informacije. Ako radi kakega tehtnega razloga ne more dotičnik priti osebno na poštni urad, more poslati zastopnika, ki dobi navodila, kaj mu je storiti. Kdor stanuje v kraju, kjer poštni urad ni opravičen sprejemati poštne-hranilne vloge, more otvoriti vlogo pri drugem poštno-hranilnem uradu potom pošte s posredovanjem lokalnega poštmastra, ki bo dal vse potrebne informacije.

Vlaganje.

Ko je bil tvorjen poštno-hranilni račun, vlagatelj more vlagati svoj denar bodisi osebno, ali potom za zastopnika, potom Money Order ali registriranega pisma, kjer poštni urad

ne izdaje denarnih nakaznic.

Za potrdilo o poštne-hranilni vlogi služijo poštne-hranilni certifikati, ki se izdajejo na ime vlagatelja in so potrdila o plačilu. Ti certifikati ne morejo se prodajati ali prenašati na drugo osebo. Ako so certifikati zgubljeni, pokradeni ali vničeni, izdajejo se novi certifikati. Poštne hranilne karte in znamke.

Poštne-hranilni bondi.

Vlagatelj more zamenjati vso ali del vloge za registrirane ali kupon-ske United States Postal Savings karte se izdajejo brezplačno.

Izplačila.

Vlagatelj more vsak čas zahtevati delno ali popolno izplačilo svoje poštne-hranilne vloge brez odloga. — Zahtevati more to osebno, potom za zastopnika ali po pošti.

Obresti.

Poštne-hranilni certifikati nosijo enostavne obresti od 2 do sto na leto. Obresti začnajo potekati prvi dan meseca po mesecu, ko so bili izdani certifikati, in zapadejo ter so izplačljive po preteku vsakega polnega leta, kar so obresti začele potekati, in to dokler glavica ostane na vložku. Ne izplačujejo se obresti za del leta.

SLOV. KAT.

PEVSKO

DRUŠTVO

"LIRA"

Slov. kat. pevsko društvo "Lira", Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 1109 Norwood Rd. — Tajnik: Ignacij Zupančič, 6303 Carl Ave. — Blagajnik: Frank Matjašič, 6526 Schaifer ave. — Kolektor John Stele, 6713 Edna Ave.

Revske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer.

Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.

Zneski pod enim dolarjem se morejo hraniti, ako se kupujejo poštne-hranilne znamke po 10 centov. — Poštne-hranilna karta z desetimi hranilnimi znamkami, prilepljenimi na isto, sprejema se kot vloga od \$1, bodisi ko se otvori hranilni račun, ali ko se nadalje vloga, ali pa se karta vnovčuje. Poštne-hranilne Bonds, ki nosijo obresti od 2 in pol do sto in se dobivajo v vrednosti od \$20, \$100 ali \$500. Ako se ti bondi izdajejo v zameno za poštne-hranilne vloge, postane vloga seveda za toliko manjša in vlagatelj more nadalje vlagati do zneska \$2500. Vsak poštno-hranilni urad ima na razpolago okrožnice glede poštne-hranilnih bondov.

Navodila.

Kdor želi nadaljne informacije glede poštne-hranilnega sistema, more jih dobivati na vsakem pošt-nem uradu ali, ako piše na Third Assistant Postmaster General, Division of Postal Savings, Washington, D. C.

AMERIŠKI SLOVENCIM PODPIRAJTE SVOJE PODJETJE KATERO EDINO SE BORI ZA VAŠE INTERESE!

Društvo Sv. Cirila in Metoda šte. 18 S. D. Z. v Clevelandu, O.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55. leta. Za smrtnino se lahko za varuje za \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in za \$2000. Rojaki ne odlašajte, ampak pristopite k društvu še danes. Naše društvo Vam nudi najboljšo priliko, da se zavarujete za slučaj nesreče.

Za vsa pojasnila se obrnite na društvene uradnike.

Predsednik Rudolf Cerkenik, podpredsednik Jožef Zakrajšek, tajnik John Vidervol (1153 East 61st Street, Cleveland, Ohio), zapisnikar Jos. B. Zaveršek, blagajnik Anton Bašča; nadzorniki: Anton Strniša, Jos. Zakrajšek, Viktor Kompare.

Društveni zdravnik: Dr. J. M. Seliškar.

Zastavonoša: John Jerman, Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mescu v šolski dvorani.

JAKO VAŽNO ZA ŽENE.

Imamo najnovejšo iznajdbo za pletenje, ki je primeroma z prejšnjimi stroji za pletenje manjša, a veliko bolj primerna in udobna. Ta naša najnovejša iznajdba je pa poleg vse udobnosti tudi lahka, tako, da se je lahko nese kamorkoli hoče. V njej ni nič takega da bi se polomilo in je radi tega zelo lahko delati z njo. S to iznajdbo lahko tudi pletete karpete. Z vsakim naročilom pošljemo brezplačno natančna navodila. Pošljemo tudi vzorce spletene s to iznajdbo. Vsaka žena bi morala imeti to najnovejšo iznajdbo v svojem domu, ker s tem se prihrani čas, denar in se dobi boljše delo, kakor kje drugje.

Vsakdo, ki kupi to našo iznajdbo za pletenje nogavic, špic, itd., se nam zahvaljuje in vsakdo nas priporoča svojim prijateljem in znancem ali pa za svoje naročilo isto. Na sliki šte. 1. vidite to iznajdbo, s katerim se plete krasne različne okraske. Štev. 2. pa Vam kaže pletenje karpeta na ravno isti iznajdbi. Mi pošljemo z vsakim naročilom različne šivanke za različno pletenje. Veliko izmed naših naročnikov nas popraša, kako da moremo prodajati tako koristno iznajdbo za tako nizko ceno, \$4.00? Odgovor je jako priprost: Mi prodajamo tako poceni raditega, da dobimo več naročnikov. Z vsakim naročilom pa pošljemo tudi različni sukanec (cvrtn) vzorec. Vi lahko kupite sukanec kjerkoli želite, toda prepričani smo, da ko poskusite našega, da boste postali naš stalni naročnik. Ako hočete poskusite našo najbolj praktično iznajdbo za pletenje, izrežite ta oglas in ga pošljite nam nam vred s 35c v gotovini ali poštne znamkah. \$4.00 boste plačali pa potem, ko prejmete našo iznajdbo za pletenje z drugimi različni vzorci sukanca itd.

Prosimo pa da ne pozabite navesti Vašega natančnega naslova.

WESTERN SALES CO.,

1330 N. Western ave., Chicago, Ill.

VOLJA — SREDSTVA — PRAKSA

Za točno in vestno izvršitev poslov, ki so v zvezi s pošiljanjem denarja v stari kraj, s potovanjem v domovino, z dopremljenjem oseb v Ameriko in z drugimi posli tega področja, so nujno potrebne tri glavne stvari: volja, sredstva, praksa.

Našo resno voljo za točno službo najbolje dokazujejo številna zahvalna pisma od rojakov, ki so se do sedaj poslužili naše trdke.

Naša sredstva so naš dobro organiziran urad, naše dobre zveze s stari krajem, naša zastopstva parobrodskih družb in naše državno bančno dovoljenje in državna kontrola čez naše poslovanje.

Nad 1.400 potnikov, ki so z našim posredovanjem do sedaj potovali v stari kraj ali od tam sem, govori o naši praksi.

Ako hočete Vi poslati denar v stari kraj, potovati v stari kraj ali dobiti koga iz starega kraja, je v Vašo korist, da se obrnete na:

Zakrajšek & Češark

SLOVENSKA BANKA

70—9th Avenue

New York City.

Mi pošljamo denar na vse kraje

JUGOSLAVIJE, Slovenije, Hrvatske in Srbije.

Vse pošiljatve garantira

AMERICAN STATE BANK

1825—1827 BLUE ISLAND AVENUE, CHICAGO, ILL.

J. F. ŠTEPINA, predsednik;

A. J. KRASA, tajnik.

DELO IN DENAR.

Spisal dr. Fr. Detela.
(Dalje.)

Po zajtrku drugega dne je bil gospod Klepš že na poti h gospodu ravnatelju. Da gre izpod nog domačim težavam, na to ni mislil; silnega mraza, ki je težko ležal v dolini, ni čutil, zavil v debel kožuh in glavo polno novih načrtov. Veliki odjemnik tvornice, Mosterih, tako je računil Klepš, ne pride za podjetje toliko časa v pošte, dokler se ne naveliča doplačevanja; a da se bo naveličal v kratkem času, to se je dalo izračunati. Za ta presledek bi se moral ali skrajšati delovni čas v tvornici ali zmanjšati število delavcev, da ne bi zaradi nadprodukcije padla cena izdelkom. Ne eno, ne drugo ni prav kazalo; ne zaradi delavcev, ampak zaradi dobrega imena podjetja. Najbolj prav bi se prišla kratka stavka, s katero bi prevzeli delavci krivdo in škodo nase. Kakor hitro je padla gospodu svetniku stavka v glavo, se je spomnil tako uboge ženske, ki ga je prosila tako milo, da naj ji pomore, da naj izpolni kovač Brnot svojo dolžnost in jo vzame za ženo. V srce se mu je zasmilila sirota in razjel bi se bil nad hudobnim Brnotom, ako ne bi bila jeza tako škodljiva zdravju. Sploh pa se s čuvstvi samimi ne pomaga nikomur nič; dejanja je treba. Gospod Klepš je hotel pokazati v dejanju, kako mu je pri srcu usoda zatiranih ljudi.

V pisarni je pohvalil ravnatelja, kako uspešno da skrbi za poštenost in npravnost med delavci, in vprašal, kaj da je pravzaprav s kovačem Brnotom; neka ženska namreč, ki živi baje z njim, da ga je prišla prositi pomoči, in on je tega mnenja, da se mora kaj ukreniti v tej zadevi.

Ravnatelj je gledal debelo in menil v zadregi, da sta vendar že govorila o tej stvari in sklenila, da je treba nekaj obzirnosti.

"Obzirnosti? Proti takšnemu človeku, gospod ravnatelj? Jaz se čudim", je dejal Klepš. "Obzirnost je umestna proti dobri ljudem, hudobne užene le brezobzirnost. Pomagati je treba tistim, ki se jim godi krivica, ne tistim, ki jo delajo. Jaz prošim, gospod ravnatelj, da se ugodni moji želji".

Ravnatelj je omenjal, da se boji odpora, hrupa, celo stavke.

"Pravičnost nad vse, gospod ravnatelj", je odločil Klepš, in "zraven pravičnosti usmiljenje. Ali se ne smili Vam nič tista uboga ženska? Kadar gre za pravičnost, se ne sme človek ničesar bati. Stavka! Ah! Kaj je stavka? Strašilo za obrtne novince. Naj prično! Bomo videli, kdo bo vzdržal. Želodec je imeniten stavkokazec. Kolikor delavskih želodcev, toliko naših zaveznikov. Odgovornost, gospod ravnatelj, vzamem jaz nase".

"Imenitno!" se je smejal Adamič. "In naši delavci mislijo, da je prišel zanje čas, da nas pritisnejo in izsilijo boljše plače in skrajšanje delovnega časa. Opisoval je, kako predzno nastopajo nekateri, kako se upirajo, kako čakajo prilike in iščejo povodov, da ustavijo delo. "In prvi hujskač je Brnot".

"Ker sluti, da se ga boji ravnateljstvo. Stopite mu krepko nasproti! S tem boste varovali disciplino in branili pravni zakon. Pravni zakon, gospod ravnatelj, se ne vidi in ne sliši, ne meri in ne vaga in je vendar največja sila človeškega duha in njega preziranje se kaznuje vedno. To je torej dogovorjeno; ravnatelj pa je treba hitro in odločno. Jaz se zanašam na Vašo odločnost, gospod ravnatelj".

Ravnatelj je pomagal Klepšu zlestiti zopet v kožuh in ga je spemil do dvorišča. V pisarni je premislil novo naročilo. Zdelo se mu je, da se skriva za naročilom posebna špekulacija. Ali je trg prenapol-

njen z blagom, da bi kazalo omejiti izdelovanje? Ne narača se še nič manj; a hiša Mosterih ne plačuje več tako točno. Bog ve, kaj pomeni novi ukaz? Prebrisan špekulant sluti že naprej izpremembe, ki se pripravljajo pri carini, pri tarifih, cenah sirovini; najneznatnejša iznajdba ga opozori na pomen, ki ga ima za obrt, kjer se začuti takoj vsako novo razmerje, kakor zavalo vsa gladina, če pade kamen v vodo. In vsaka izprememba prinese enemu dobiček, drugemu izgubo in malokdo ve, zakaj in kako, in tisti, kogar pritisne, vpije nad onim, ki ga tišči v gneči, ne vidi pa onih, ki stoje na vrhu in pritiskajo na vso množico, kakor vgrizne stekel pes v palico, s katero ga udariš. Prišli so mu na misel delavci, ki se slepe z nadami in se boje morda zaradi npravnih pomislekov zgrabit za orožje. A zopet se bodo borili zaman, zopet jih bodo prevarile nade. Tako zapelje jutnji žar poletnega dne neizkušenega popotnika na viharo pot.

Drugega dne je hotel ravnatelj ravno poklicati Brnota, ko je ta sam potkal oblastno na njegova vrata. "Ah, ravno prav ste prišli", se je namuzal ravnatelj možu, ki je bil vstopil, snel kovaško kapo z glave in pogladil usnjeni predpasnik. "Nekaj imam namreč govoriti z Vami".

"In jaz z Vami, gospod ravnatelj, tudi nekaj", je dejal mož in uprl smelo, prezirljivo bodeče oči v ravnateljev obraz. "Blagovolite naznaniti meni, gospod ravnatelj, kdaj da hočete sprejeti odposlanstvo delavcev".

"Ali ni zapisano zunaj na vratih, kdaj da so uradne ure? Ob uradnih urah sprejemam jaz vsakega, kdor hoče z menoj govoriti. Vam, gospod Brnot, pa moram jaz naznaniti, da nam Vaše družinsko življenje nikakor ni všeč".

"Prosim, gospod ravnatelj", mu je segel v besedo mož in vzdignil desnico, "ne dotikajte se z umazanimi rokami svetosti družinskega življenja. Kako jaz živim, to nikomur nič mar, samo da opravljam svoje dolžnosti kot delavec. Kakor se jaz ne vtičem v rodbinske razmere drugih, tako prepovedujem odločno enkrat za vselej, da bi se kdo drug mešal v moje razmere".

"In če trpi javna npravnost?"

"Ah, javna npravnost", se je za-

Telefon: Canal 6819.

MATH KREMESEC
mesar

Priporoča Slovincem in Hrvatom
mojo dobro in okusno
mesaico.

Vsaki dan sveže meso, kakor
tudi

— prave kranjske klobase —

doma delane vedno na razpolago.

1912 W. 22nd St., Chicago, Ill.

SLAVNEMU OBČINSTVU
naznanjam, da popravljam in napeljujem vedne in plinovce, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v plumbarsko stroko. — Pred vsem si zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljši in za najnižjo ceno.

Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,
2042 W. 22nd St. near Hoyne Ave., Chicago, Ill.
Tel.: Canal 4108

smejal Brnot. "Gospoda zopet ne vidi bruna v svojem očesu. Ali nimate po mestih zakonito koncesionirane, po zdravniških regulirane, po novinah priporočane javne npravnosti? Ali ni potem vse Vaše zgrajanje smešno in farizejsko?"

Ravnatelja je ugovor razburil, ker je bil utemeljen, dasi ni prišel iz upravičenih ust. Začel je očitati možu hujskanje.

"Vi zapeljujete delavce", je dejal, "netite nezadovoljnost in upornost in zastrupljate soglasje med vodstvom in delavci. Vi tirate v nesrečo svoje tovariše in jim hočete odjesti kruh, ki jim ga mi dajemo".

"Vi dajete kruh, gospod ravnatelj? Vi nam? Narobe, narobe. Mi ga dajemo Vam, mi delavci, in precej dobrega, belega, maslenega. Mi delamo, vi bogatite; mi stradamo, vi se redite; da morete vi zapravljati, moramo mi varčevati".

"Predzrna nesramnost", je dejal ravnatelj, ki se ni mogel več premagovati. Brnot pa se je obrnil, da odide, češ da nima z njim nič več govoriti. "Ostanite!" je ukazal ravnatelj.

"Ne!" je zamahnil mož z roko. "Potem Vam odpovedujem službo z današnjim dnem. Počakajte, da Vam vrnem knjižico!"

Brnot se je obrnil med vratmi, počakal in zaničljivo gledal za ravnateljem, ki je bil stopil po njegovo knjižico.

"Vi, gospod ravnatelj", je poudarjal in se muzal prezirljivo, ko je vtičal knjižico v žep, "ste pameten in prebrisan mož, a razmer v tvornici ne poznate nič. Ne zamerite predzrna nesramnosti, ki govori resnico. Srednji vek je prešel; delavec zahteva prostosti in solnce in užitka. Le glejte me! Jaz, ubog delavec, vem v tej zadevi več nego Vi, močnejši ravnatelj. Vi mi odpovedujete službo! Ah! Smeh me loči".

"Vun, vun!" je kričal ravnatelj in prijel za ramo moža, ki se je grdo zagrohotal, zaškripal z zobmi in se umikal trmasto, počasi.

(Dalje prihodnjič.)

**Društvo
sv. Vida**
222V. 23
K. & K. I.

Ima svoje edne mesečne seje na saki erve nedelje v mesecu v Knauzovi Iverani, cor. St. Clair Ave. and 62nd str. N. E.

Uradniki za leto 1920.

Predsednik, Anton Grdina 1053 East 62nd Street, tajnik, Joseph Russ 6317 Benna Ave. N. E.; zastopnik, Joseph Ogrin 1051 Addison Rd. W.; Društveni zdravnik Dr. J. M. Seliskar na 6127 St. Clair Avenue.

Novi člani se sprejemajo v društvo od 16-ga leta do 59-ga leta starosti in se zavarujejo za posmrtnino \$1000 500-00 ali 250-00 neke društvo plačuje \$6.00 tedenske bol. potpore.

Naše društvo sprejema tudi otroke v Mladinski oddelk od 1 do 16 leta starosti in se zavarujejo \$1000-00. Otroci po 10-etu starosti prestopijo k aktivnim članom in se zavarujejo od \$250.00 do \$1000.00 plačevanje društvenih asee pri sejah od 1 ure dop. in do 5 ure pop.

Novi člani in članice mesečno biti preiskani od zdravnika naj kasneje do 15 dne vsacega meseca.

Za vse nadaljnjia pojasnila se obrnite na gori imenovane uradnike.

HARMONIKE!

Izdelujem in popravljam vsakovrstne harmonike, bodisi kranjskega ali nemškega tipa. Vsa dela izvršujem zanesljivo in točno, po najnižjih cenah.

Istotako izvršujem tudi krasne oltarčke za v sobe, ki se jih lahko z električno svetlavo razsvetlji.

Se priporočam rojakom širom Amerike.

ANTON BOHTE,
3626 E. 82nd St., Cleveland, O.

FRANK SEDLAK'S SONS

Izvršujemo

VSA ZIDARSKA DELA.

Kadar mislite graditi svoje domove ali kako drugo poslopje, obrnite se na nas, da Vam damo svoj nasvet.

2448 South Lawndale Ave.,

CHICAGO, ILL.

Phone: Lawndale 250.

CHERRY GROVE DARK MOLASSES

... Pure Cane—Beaune 42C.

Vsebuje 50% kobiniranega sladkorja.

Deset galonov skupaj stane samo \$5.00 vred s pošiljatvenimi stroški.

Naročilo je priložiti denar.

ALEXANDER MOLASSES CO.
CINCINNATI, OHIO.

Po nižani ceni

dobite pri nas sedaj najboljše moške in fantovske obleke.

Obleke so fabricirane iz pristne volne, so najnovjše mode, svetle sredno svetle in temne barve, na en gumb, dva in tri, "single or double breasted".

Vse te obleke prodajamo sedaj za \$25.00, \$30.00, \$35.00, \$40.00, \$45.00 in \$50.00.

Pridite k nam in izberite si iz dobrih oblek najboljšo obleko.

Naša trgovina je od prta vsak torek, četrtek in soboto zvečer.

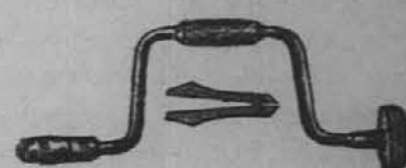
NAŠA TRGOVINA JE OD PRTA VSAKO NEDELJO DOPOLDNE.

JELINEK & MAJER

Corner Blue Island Ave. and 18th Street.

Pozor!

Kadar potrebujete raznega pohištva, obnite se na mene. V zalogi imam najfinejše postelje in modroce, raznovrstne peči za plin, olje in premog. Prodajam tudi vsakovrstno orodje za vse rokodelske stroke. Ravno tako imam v zalogi tudi vse avtomobilske potrebščine, kakor tudi vse potrebne predmete za napeljavo elektrike. Svoje blago razpošiljam po celi Ameriki. Pišite še danes po naš cenik!

A. M. KAPSA

(General Hardware store)

2000 - 2004 Blu Island Ave

Cor. 20th St.

CHICAGO, ILL.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Nemecsek
FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534.